

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

підпис

Г.О. Бірта

ініціали, прізвище

«_26_» __ червня __ 2025_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни __ «Основи митної справи» __

освітня програма/спеціалізація __ «Експертиза та митна справа» __

спеціальність _076_ «Підприємництво та торгівля» _____
(код) (назва спеціальності)

галузь знань __ 07 __ Управління та адміністрування __
(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти __ бакалавр __
(бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи митної справи» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

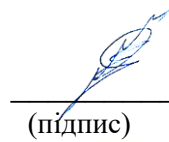
Протокол від «_26_» __ червня __ 2025__ року № _12_

Полтава _2025__

Укладач: Рачинська З. П., старший викладач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Експертиза та митна справа», 076 «Підприємництво та торгівля», ступеня бакалавр

(підпис)

____ О. О. Горячова ____
(ініціали, прізвище)

«__26__»__06__2025_ року

ЗМІСТ

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни.....	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання.....	4
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	5
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів.....	13
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	14
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни.....	15

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Основи митної справи»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Сучасні інформаційні та комунікаційні технології, Теорія та методика експертної діяльності <i>Постреквізити:</i> митне регулювання, товарна номенклатура ЗЕД		
Мова викладання	українська		
Статус дисципліни : обов'язкова			
Курс/семестр вивчення		2 курс / 4 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів		4 кредити / 2 модулі	
Денна форма навчання:			
Кількість годин: – загальна кількість: 120			
- лекції: 16			
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 32			
- самостійна робота: 72			
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен			
Заочна форма навчання			
Кількість годин: – загальна кількість: 120			
- лекції: <u> 6 </u>			
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: <u> 2 </u>			
- самостійна робота: <u> 112 </u>			
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): екзамен			

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Основи митної справи» – засвоєння теоретичних та практичних питань функціонування митної системи України, що пов'язано з необхідністю створення нових підходів до розробки та прийняття управлінських рішень з питань зовнішньоекономічної діяльності, ознайомлення студентів з історією становлення та розвитку митної служби як особливого виду державної служби, з'ясування ролі і місця митної діяльності в системі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у захисті економічних інтересів держави, у протидії порушень законодавства в галузі митної справи, вивчення основних положень нормативно-правових актів України з питань митної справи;

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні, спеціальні)	Програмні результати навчання
СК06. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно -правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності. СК09. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких та торговельних структур. СК 12. Здатність здійснювати митний контроль та митне оформлення товарів, забезпечувати виконання митних процедур щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму СК 13. Здатність використовувати методи митно - тарифного і нетарифного регулювання для виконання та контролю зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів ринку.	ПР16. Знати нормативно -правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних структур і застосовувати його на практиці. ПР17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів. ПР23. Знати порядок митного контролю та митного оформлення товарів, що перетинають митний кордон України; послідовність операцій при декларуванні товарів; характеристику митних режимів, що застосовуються при митному оформленні товарів і транспортних засобів.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Організація і законодавча база державної митної справи

Тема 1. Основні етапи розвитку державної митної справи та митного законодавства в Україні.

Еволюція митної системи в Україні. Докиївський період в історії митної справи на українських землях. Період Київської Русі та монголо-татарського панування. Період запорізького козацтва – Гетьманщини. Період входження українських земель до Російської імперії. Митна справа в Україні у радянську добу. Період становлення та розвитку митної справи у період незалежності української держави. Характеристика сучасного етапу розвитку митно-тарифної політики України. Модернізація митної системи на сучасному етапі.

Поняття митного регулювання і державної митної справи. Мета і елементи державної митної справи України. Понятійний апарат державної митної справи. Державна політика у сфері державної митної справи, мета і методи її здійснення. Митні інтереси та митна безпека. Державна митна справа. Принципи здійснення державної митної справи. Митна територія України. Митний кордон України.

Нормативно-правові основи державної митної справи України. Особливості набрання чинності законами України та іншими нормативно-правовими актами з питань державної митної справи. Особливості застосування законів України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи. Додержання вимог щодо конфіденційності інформації. Інформування, консультування та попередні рішення з питань державної митної справи. Інформаційні технології та інформаційні ресурси у державній митній справі.

Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи. Участь

України у міжнародному співробітництві з питань державної митної справи. Міжнародна діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Тема 2. Органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики.

Структура та організація діяльності органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. Здійснення державної митної справи. Призначення та основні завдання. Митниця. Митний пост. Спеціалізовані навчальні заклади та науково-дослідні установи. Атрибутика органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. Емблеми та прапори. Формений одяг працівників. Службові посвідчення працівників. Заохочувальні відзнаки. Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення.

Проходження служби в органах виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. Особливості прийняття на службу. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби. Спеціальні звання. Робочий час. Професійна освіта та науково-дослідна діяльність у сфері державної митної справи. Правовий захист працівників органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. Гарантування захисту життя, здоров'я і майна. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї. Соціальний захист працівників органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. Оплата праці. Житлове забезпечення. Медичне забезпечення та охорона здоров'я. Пенсійне забезпечення. Гарантії охорони праці. Відшкодування державою шкоди, завданої посадовим особам органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики.

Тема 3. Митні режими і умови їх застосування.

Поняття, сутність, види і значення митних режимів. Вибір та зміна митного режиму. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим. Регулювання питань, пов'язаних із митним режимом.

Характеристика митних режимів: імпорт (випуск для вільного обігу); реімпорт; експорт (остаточне вивезення); реекспорт; транзит; тимчасове ввезення; тимчасове вивезення; митний склад; вільна митна зона; безмитна торгівля; переробка на митній території; переробка за межами митної території; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

Модуль 2. Здійснення державної митної справи

Тема 4. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Засоби та способи переміщення товарів. Сприяння посадовим особам органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику. Тимчасовий пропуск транспортних засобів комерційного призначення на митну територію України. Товари, помилково ввезені на митну територію України. Права та обов'язки перевізника. Заходи, що вживаються у разі аварії чи дії обставин непереборної сили під час перевезення товарів. Відповідальність за порушення встановленого порядку переміщення товарів транзитом.

Переміщення товарів через митний кордон України. Попередне

повідомлення органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику про намір ввезти товари на митну територію України. Пункти пропуску через державний кордон України, в яких товари переміщуються через митний кордон. Заборона щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України. Подання документів та відомостей органам виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику у пунктах пропуску через державний кордон України. Граничний строк перебування товарів, транспортних засобів комерційного призначення у пунктах пропуску через державний кордон України. Доставка товарів та документів у місце, визначене органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику.

Тимчасове зберігання товарів під митним контролем. Документи, необхідні для розміщення товарів на складі тимчасового зберігання. Операції з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Строк тимчасового зберігання товарів. Митне оформлення товарів, які протягом строку тимчасового зберігання під митним контролем стали непридатними, були зіпсовані чи пошкоджені внаслідок аварії або дії обставин непереборної сили. Тимчасове зберігання товарів на складах, розташованих поза межами пунктів пропуску через державний кордон України на територіях аеропортів, морських та/або річкових портів. Митні формальності на транспорті. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Загальні правила переміщення (пересилання) міжнародних поштових та експрес-відправлень через митний кордон України. Заборони та обмеження щодо переміщення (пересилання) окремих видів товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях. Порядок та умови здійснення митного та інших видів контролю товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Тема 5. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними.

Товари, транспортні засоби комерційного призначення, що зберігаються органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику. Склади органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику. Строки зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення органами органам виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику. Операції з товарами, що зберігаються на складах органів органам виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику підприємствами. Видача товарів із складів органів органам виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику.

Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення. Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів. Розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням.

Тема 6. Митний контроль.

Загальні принципи здійснення митного контролю. Взаємодія органів доходів і зборів з державними органами, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України. Вибірковість митного контролю. Тривалість перебування під митним контролем. Строки пред'явлення органам виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України. Доступ посадових осіб органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику на територію чи в приміщення підприємств для здійснення митного контролю Використання для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів і службових собак.

Операції з товарами, транспортними засобами комерційного призначення, митне оформлення яких не закінчено. Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю. Спільний митний контроль. Здійснення митного контролю. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю. Подання документів та відомостей, необхідних для митного контролю. Форми митного контролю. Особливі процедури митного контролю. Звільнення від окремих форм митного контролю. Звільнення від митного огляду. Здійснення митного контролю деяких видів товарів у першочерговому порядку.

Зони митного контролю. Місця розташування зон митного контролю. Порядок створення зон митного контролю. Розміщення споруд та об'єктів у зонах митного контролю, створених у межах пунктів пропуску через державний кордон України. Режим зони митного контролю. Забезпечення законності та правопорядку в зоні митного контролю. Права органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політику щодо забезпечення режиму зони митного контролю.

Тема 7. Митне оформлення.

Мета митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Початок митного оформлення. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення. Мова документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення. Завершення митного оформлення. Відмова у митному оформленні та обов'язки органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення.

Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів з допомогою. Порядок митного оформлення іноземних інвестицій. Митне оформлення військової техніки.

Розділ 4 Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4. – Тематичний план навчальної дисципліни «Основи митної справи»

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Організація і законодавча база державної митної справи					
Тема 1. Основні етапи розвитку державної митної справи та митного законодавства в Україні. 1. Історичний розвиток митної справи в Україні. 2. Джерела митної справи. 3. Державна митна справа.	2	Суть та значення державної митної справи в Україні 1. Ознайомлення із основними нормативно-правовими актами, які містять основні положення про державу митну справу. 2. Визначення основних термінів і понять в митній справі. 3. Ознайомлення із інформаційними технологіями та інформаційними ресурсами у митній справі. Організація доступу та отримання публічної інформації, що знаходиться у володінні органів Державної митної служби 1. Вивчення порядку доступу до публічної інформації. 2. Вивчення порядку подання запитів на отримання публічної інформації.	2	Підготувати доповіді на тему «Еволюція митної системи в Україні», «Основні події у хронологічному порядку з історії митної справи на території України», «Фактори які впливають на митну політику України», «Основні джерела митної справи»	10
Тема 2. Органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну податкову і митну політики. 1. Державна митна служба України. 2. Призначення та основні завдання. 3. Структура ДМСУ.	2	Органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної митної політики 1. Вивчення загальних основ державної служби. 2. Вивчення особливостей діяльності та завдань Державної митної служби України. 3. Вивчення структури Державної митної служби України.	4	Проаналізувати сучасні вимоги до працівників митних органів України та сформулювати портрет «ідеального» митника.	9

Тема 3. Митні режими і умови їх застосування. 1. Сутність та систематизація митних режимів при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. 2. Класифікація митних режимів. 3. Зміст митного режиму. 4. Митні режими, пов'язані з ввезенням на митну територію. 5. Митні режими, пов'язані з вивезенням за межі митної території. 6. Транзит.	4	Митні режими щодо товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України 1. Вивчення комплексу взаємопов'язаних правових норм для митних режимів. 2. Вивчення митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму. 3. Вивчення порядку відкриття та експлуатації магазину безмитної торгівлі. 4. Вивчення Правил продажу товарів магазинами безмитної торгівлі	4	Підготувати доповіді на тему «Особливості здійснення митного контролю товарів, що постачаються магазинами безмитної торгівлі на повітряні та водні транспортні засоби комерційного призначення, які виконують міжнародні рейси, для реалізації пасажиром цих рейсів».	10
Модуль 2. Здійснення державної митної справи					
Тема 4. Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. 1. Загальні положення щодо умов та порядку переміщення і пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України. 2. Переміщення товарів через митний кордон України. 3. Тимчасове зберігання товарів під митним контролем.	2	Переміщення і пропуск товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України 1. Вивчення порядку відкриття, закриття (тимчасового закриття) пунктів пропуску через державний кордон. 2. Вивчення особливостей функціонування пунктів пропуску через державний кордон. 3. Вивчення Технологічних схем пропуску через державний кордон. 4. Вивчення переліку товарів, заборонених до ввезення на митну територію України. 5. Вивчення правил переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях 6. Вивчення правил пересилання товарів через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях.	4	Скласти схеми та описати митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі; авіатранспорті; залізничному та морському транспорті.	9

Тема 5. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах митних органів та розпорядження ними. 1. Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах органів ДМСУ. 2. Склади органів ДМСУ. Розпорядження товарами, транспортними засобами комерційного призначення. 3. Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів.	2	Зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах органів ДМСУ та розпорядження ними 1. Вивчення порядку зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення на складах органів ДМСУ та розпорядження ними. 2. Вивчення порядку роботи складу митниці ДМСУ. 3. Вивчення порядку відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митниці.	4	Підготувати доповіді на теми: «Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів, що зберігались на складах митних органів»; «Розпорядження валютними цінностями, дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням».	12
Тема 6. Митний контроль. 1. Організація митного контролю. 2. Здійснення митного контролю. 3. Форми митного контролю.	2	Загальні поняття митного контролю 1. Вивчення порядку створення та функціонування зон митного контролю. 2. Ознайомлення з порядком проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення. 3. Ознайомлення з процедурою проведення особистого огляду. Документальний контроль у пунктах пропуску 1. Ознайомлення з порядком проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи. 2. Вивчення порядку здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України. 3. Вивчення порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків,	4	Підготувати доповіді на теми: «Забезпечення ідентифікації товарів, транспортних засобів комерційного призначення, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю»; «Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю».	10

		розроблення і реалізації заходів з управління ризиками в Державній митній службі України.			
Тема 7. Митне оформлення. 1. Загальні положення щодо митного оформлення. 2. Процедура декларування	2	Митне оформлення 1. Вивчення загальних понять гуманітарної допомоги. 2. Вивчення процедури митного оформлення гуманітарної допомоги, яка переміщується через митний кордон України.	4	Скласти перелік документів та відомостей, необхідних для митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначена відповідно до виду транспорту, яким здійснюється перевезення товарів: автомобільним транспортом; водним транспортом; повітряним транспортом; залізничним транспортом; трубопровідним транспортом та лініями електропередачі.	12

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (2,5 балів); обговорення матеріалу занять (3 бали); виконання навчальних завдань (6 балів); завдання самостійної роботи (3 бали); тестування (6 балів); поточна модульна робота (3 бали)	23,5
Модуль 2 (теми 4-7): відвідування занять (3,5 балів); обговорення матеріалу занять (5 балів); виконання навчальних завдань (10 балів); завдання самостійної роботи (4 бали); тестування (10 балів); поточна модульна робота (4 бали)	36,5
Поточне оцінювання	60
Екзамен	40
Разом	100

Таблиця 5.2 – Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	10
2. Науково-дослідна	Участь у наукових гуртках	10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Митна справа : Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, О. Ю. Григор'єв, А. О. Босак, К. О. Дорошкевич, А. В. Тодощук, М. Г. Бортнікова, Р. Б. Рогальський. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 232 с.
2. Митна справа : підручник / Н. В. Мережко, П. В. Пашко, О. В. Рождественський ; за ред. П. В. Пашка. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 572 с.
3. Митна справа : підручник / О. П. Гребельник. 4-те вид., оновл. та доповн. Київ : Центр учб. л-ри, 2014. 472 с.
4. Митний кодекс України: Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.
5. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. Ірпінь : 2019. 410 с.
6. Ivanova T. V. Customs business: lecture notes [Electronic Resource]: Teaching manual for the students Specialty 051 "Economics"; Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic institute. – Electronic text data (1 file: 2,7 MB). – Kyiv : Igor Sikorsky Kyiv

- Polytechnic institute, 2021. – 160 p. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/39767>.
7. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа: підручник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. – 240 с.
 8. Мельник О.Г., Микитин О.З., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Моторнюк У.І. Експертиза в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності: навчальний посібник. – Львів: Міські інформаційні системи, 2020. – 72 с.
 9. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Григор'єв О.Ю., Босак А.О., Дорошкевич К.О., Тодощук А.В., Мукан О.В., Дорош О.І. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності в умовах євроінтеграції: теоретичні положення і методичні підходи до практичних і лабораторних занять. – Львів: Міські інформаційні системи, 2019. – 128 с.
 10. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>
 11. Митна справа : підручник / за ред. О. М. Мозгового. – Київ : Центр учбової літератури, 2023. – 468 с.
 12. Корінько М. Д., Соколов В. П. Основи митної справи : навч. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2024. – 312 с.
 13. Федотова М. О. Митні режими та митна політика України : навч. посіб. – Харків : Право, 2023. – 256 с.
 14. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змін. і доп. станом на 2024 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2024.
 15. Про Єдиний митний тариф : Закон України від 05.02.1992 № 2097-XII (у ред. станом на 2023 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2023.
 16. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (у ред. станом на 2024 р.). – Київ : Верховна Рада України, 2024.
 17. Кравченко О. В. Сучасні тенденції розвитку митної політики України // Вісник митної служби України. – 2023. – № 2. – С. 14–22.
 18. Гриненко Т. М. Діджиталізація митних процедур у країнах ЄС та Україні // Економічний простір. – 2024. – № 185. – С. 75–85.
 19. Лисенко Р. П. Проблеми вдосконалення митних формальностей у 2023–2025 рр. // Фінанси України. – 2025. – № 1. – С. 98–107.

Додаткові

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1669-12>.
4. Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон та пункти контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.08.2010 № 751. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/751-2010-п>.
5. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: Наказ Міністерства фінансів України від 12.12.2012 № 1316. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0318-13>.
13. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних

перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків - юридичними особами та їх відокремленими підрозділами: Наказ Міністерства Фінансів України від 20.08.2015 № 727. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1300-15>.

6. The World Trade Organization (WTO). Сайт. <https://www.wto.org/>.

7. World Customs Organization. Сайт. <http://www.wcoomd.org/>.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійних презентацій, програмний засіб «Open Test 2.0».

3. Дистанційний курс в системі дистанційного навчання ПУЕТ.